

УДК 02:378.147

Сидоренко Алла Іванівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційної, бібліотечної та
архівної справи ВП «Миколаївська філія КНУКіМ»
allasidorenko7@ ukr.net
ORCID ID 0000-0002-2889-5219

**РОЗВИТОК ФОРМ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ
(друга половина ХХ ст. – ХХІ ст.)**

Мета роботи – дослідити трансформації форм інтенсифікації підготовки майбутніх фахівців-бібліотекарів в умовах інформаційного суспільства. **Методологія дослідження** полягає у застосуванні методів історико-порівняльного аналізу, узагальненні. **Наукову новизну** становить аналіз використання різних форм інтенсифікації навчання бібліотекарів в умовах інформаційного суспільства в контексті періоду другої половини ХХ ст. – ХХІ ст.; розширення уявлень про вплив нових інтерактивних форм навчання на рівень інтенсифікації підготовки сучасних фахівців інформаційної сфери за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». **Висновки** Вища освіта зазнала суттєвих змін в процесі соціально-культурної трансформації. У ХХІ столітті йде активний пошук нових та заміна старих форм навчання. Сучасне інформаційне суспільство вимагає нового випускника вищої школи, здатного працювати у різних документно-комунікаційних структурах в умовах активного використання інформаційних технологій, нових підходів до створення, обробки, розповсюдження інформації в суспільстві знань, готових до змін, до успішної роботи в даній сфері. Інтенсифікація підготовки сучасних працівників інформаційної сфери активно пов'язана з пошуком і впровадженням нових, інтерактивних форм підготовки: ділова гра, розігрування ролей, аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод), активне програмоване навчання, ігрове проектування, веб-квест, тренінг, воркшоп, написання проектів тощо.

Ключові слова: майбутні бібліотекарі, інформаційне суспільство, вища освіта, інтенсифікація навчального процесу, форми і методи навчання, педагогічна взаємодія, інформаційно-освітнє середовище.

Сидоренко Алла Ивановна
кандидат педагогических наук, доцент,
доцент кафедры информационного,
библиотечного и архивного дела Обособленного
подразделения «Николаевский филиал КНУКиИ»

РАЗВИТИЕ ФОРМ ИНТЕНСИФИКАЦИИ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ БИБЛИОТЕЧНОГО ДЕЛА В УСЛОВИЯХ СОЦИАЛЬНОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ (вторая половина XX ст. – XXI ст.)

Цель работы – изучить трансформации форм интенсификации подготовки будущих специалистов-библиотекарей в условиях информационного общества. **Методология исследования** состоит в использовании методов историко-сравнительного анализа, обобщения. **Научную новизну** составляет анализ использования различных форм интенсификации обучения библиотекарей в условиях информационного общества в контексте периода второй половины XX ст. – XXI ст.; расширения представлений про влияние новых интерактивных форм обучения на уровень интенсификации подготовки современных специалистов информационной сферы по специальности «Информационное, библиотечное и архивное дело». **Выводы.** Высшее образование претерпело существенных изменений в процессе социально-культурной трансформации. В XXI столетии идет активный поиск новых и замена старых форм обучения. Современное информационное общество требует нового выпускника высшей школы, способного работать в различных документно-коммуникационных структурах в условиях активного использования информационных технологий, новых подходов к созданию, обработке, распространению информации в обществе знаний, готовых к изменениям, к успешной работе в данной сфере. Интенсификация подготовки современных работников информационной сферы активно связана с поиском и внедрением новых, интерактивных форм подготовки: деловая игра, разыгрывание ролей, анализ конкретных ситуаций (кейс-метод), активное программируемое обучение, игровое проектирование, веб-квест, тренинг, воркшоп, написание проектов и др.

Ключевые слова: будущие библиотекари, информационное общество, высшее образование, интенсификация учебного процесса, формы и методы обучения, педагогическое взаимодействие, информационно-образовательная среда.

Sydorenko Alla,
Candidate of Pedagogic Sciences,
Associate Professor, Mykolaiv branch of
Kyiv National University of Culture and Arts

THE DEVELOPMENT OF FORMS OF INTENSIFICATION OF THE TRAINING OF LIBRARY SPECIALIST IN THE CONDITIONS OF SOCIAL TRANSFORMATIONS (the second half of the 20th century and the 21st century)

The purpose of the work is to study the transformation of forms of intensification of training of future librarians in the conditions of the information society. **The methodology of the research** is to apply the methods of historical-comparative analysis, generalization. **The scientific novelty of the work** is the analysis of the use of various forms of intensification of librarians' training in the conditions of the information society in the context of the second half of the 20th century and the 21st century; the increase of knowledge about the impact of new interactive forms of education on the level of intensification of training of modern specialists in the information field in the speciality "Information, Library and Archival Affairs". **Conclusions.** Higher education has undergone significant changes in the process of socio-cultural transformation. In the 21st century there is an active search for new forms of education and the replacement of old ones. Modern information society requires a new graduate of a higher school, able to work in various document and communication structures in conditions of the active use of information technologies, new approaches to the creation, processing, dissemination of information in the knowledge society, ready for change, to successful work in the field. Intensification on the training of modern employees of the information sphere is associated with the search and implementation of new interactive forms of preparation: business game, role play, case studies, active programmed learning, game design, web quest, training, workshop, writing projects.

Keywords future librarians, information society, higher education, intensification of the education process, forms and methods of training, pedagogical interaction, informational and educational environment.

Актуальність теми дослідження. Проблема вдосконалення форм навчання у вищій школі для підготовки майбутніх бібліотекарів, впровадження інноваційних прийомів є актуальною в різні роки. Навчання бібліотекарів завжди вимагало цілеспрямованого підходу до формування нової генерації працівників інформаційної сфери відповідно до трансформаційних змін суспільства. Формування моделі успішного випускника вищої школи – майбутнього бібліотекаря стало неможливим без вдосконалення та впровадження нових, інноваційних форм та педагогічних технологій, трансформації бібліотечних установ в умовах інформаційного суспільства. Вивчення розвитку використання різноманітних форм навчання бібліотекарів при викладанні фахових дисциплін дозволить виявити ті форми і методи, які стали інноваційними в різні десятиліття періоду другої половини ХХ – ХХІ ст.

Аналіз останніх досліджень. Висвітленню окремих аспектів та форм інтенсифікації підготовки майбутніх бібліотекарів у вищих навчальних закладах та використанні активних методів викладання фахових дисциплін були присвячені роботи: Д. Варганової, І. Конюкової, Н. Кушнарєнко, В. Мільман, М. Слободяника, А. Чачко, зарубіжних – Г. Гендіної, М. Давидової, М. Дворкіної, Ю. Зубова, А. Каптерева, С. Коготкова, О. Михалкіної, Н. Слядневої, Г. Стародубової та ін. Також необхідним став аналіз наукових праць вітчизняних вчених щодо розвитку інформаційно-бібліотечної освіти сучасності: В. Бабича, Н. Бачинської, Т. Новацької, Т. Павлуши, А. Соляник, О. Сербіна, І. Тимошенко, Г. Швецової-Водки, Г. Шемаєвої, Т. Ярошенко. Інтерес представляють і публікації дослідників з питань використання інтерактивних технологій в освіті: І. Голубцової, О. Гончар, Д. Джонсона, М. Левенець, Г. Луцик, Дж. Майєра, К. Роджерса, Ю. Швабла, Дж. Шнайдера та ін.

Метою статті є дослідження трансформації форм інтенсифікації підготовки майбутніх фахівців-бібліотекарів в умовах інформаційного суспільства.

Виклад основного матеріалу. Інтенсифікація передбачає досягнення необхідних результатів за рахунок якісних факторів, тобто за рахунок розумових можливостей особистості.

Забезпечення інтенсифікації навчання – проблема досить складна. На вищу школу, що здійснює підготовку працівників інформаційної сфери, покладається відповідальність за підготовку керівного складу установ; резерву для сучасної науки; випускників, готових працювати в бібліотеках, які перетворюються на інформаційні та освітньо-культурні медіа-центри.

Основними напрямками інтенсифікації навчального процесу як фактору підвищення його інтенсивності на бібліотечних факультетах інститутів культури у другій половині ХХ ст. стали: проблемне навчання; алгоритмізація навчально-пізнавальної діяльності; впровадження діалогових та змагальних форм навчання; використання технічних засобів навчання. Проблемне навчання передбачало підвищення теоретичного рівня викладання спеціальних дисциплін, залучення студентів до сучасної проблематики їх майбутньої професійної діяльності. Елементи проблемного навчання використовувалися у викладанні різних спеціальних дисциплін (через проблемні лекції, у процесі обговорення питань на семінарських заняттях тощо); мало виховний ефект (виховання поваги до інтелектуального потенціалу їх майбутньої професії, залучення до пошуку бібліотечнознавчої та бібліографознавчої думки, готовність до творчого рішення актуальних проблем означеної діяльності); було активно реалізовано у написанні курсових і дипломних робіт.

Алгоритмізація навчально-пізнавальної діяльності була пов'язана з раціональним способом формування професійних вмінь та навичок, виступала засобом розвитку технологічних здібностей майбутніх фахівців. Логічно побудована послідовність пізнавальних та реальних дій дозволяла шляхом вправ працювати певні навички та інтенсифікувати їх використання. Практичні заняття при такому підході перетворювалися в ефективну і активну форму навчання. У бібліотечно-бібліографічній діяльності велика низка типових завдань передбачала використання логічної послідовності необхідних дій для їх вирішення: соціологічні та статистичні процеси, пов'язані з вивченням документальних потоків, інформаційних потреб читачів; функціональні та технологічні аспекти бібліотечно-бібліографічної діяльності тощо.

У середині 80-х років ХХ ст. у навчальний процес підготовки бібліотекарів активно входять колективні форми оволодіння знаннями та вміннями: колективне написання курсових робіт, колективна форма проведення колоквиумів та заліків, ділові ігри, ситуаційні завдання. Цілий ряд практичних занять та виробнича практика були націлені на те, щоб студенти оволоділи процесами бібліотечної роботи, у тому числі і тими, які безпосередньо містили спільну діяльність з читачем або бібліотечним працівником. Рішення таких завдань досягалося відтворенням у навчальному процесі реальних ситуацій бібліотечної практики. Рішення задач здійснювалося в діадах, тріадах, або групах. Робота студентів у діадах була визначена найбільш ефективною. Оскільки педагогічне спілкування означає високу ступінь діалогічності, то слід відзначити, що в організації професійно-педагогічного спілкування зі студентами викладачі намагалися створити атмосферу діалогу. Цим і був обумовлений вибір деяких активних форм навчання кінця ХХ ст. серед них метод розігрування ролей, метод ситуаційних завдань, групова дискусія, тематична екскурсія, метод інциденту, ділові ігри. Їх загальною та відмінною ознакою є те, що дидактичні та виховні цілі досягаються у спільній дії учасників, що організоване викладачем як діалогічне спілкування. Масштабною колективною формою оволодіння знаннями й уміннями стали ділові ігри, які проводилися майже з усіх фахових дисциплін: «Бібліотечні фонди», «Бібліотечний сервіс», «Бібліографічна діяльність», «Бібліографія мистецтва» та ін. В його основі міститься два методи – розігрування ролей та розбір конкретних ситуацій. Висвітлюючи переваги ділових ігор, відомий вчений-психолог І. С. Кон відзначав, що завдяки умовності ігрової ситуації знімається психологічна напруга відносин учасників, підвищується їх контактність, що сприяє переформуванню міжособистісних відносин у студентському колективі.

На цей же період припадає активне використання машин для навчання та контролю знань типу КІСІ-5, КІСІ-10, класу «Акорд» [1,2,6]. Ці пристрої працювали за принципом вибіркової відповіді та використовувалися при наявності програмованих матері-

алів, що могли бути розробленими за різними дисциплінами. Активно використовувалися для бібліографічних дисциплін «Бібліографічна діяльність», «Бібліографія: загальний курс», «Бібліографія суспільно-політичної літератури», «Бібліографія технічної літератури» та ін.; дисциплін «Бібліотечні каталоги», «Бібліотечні фонди». Слід зазначити, що у порівнянні з машинами КІСІ клас «Акорд» мав ряд переваг: можливість збільшити кількість питань студенту до 55; представлена на єдиному табло фіксація результатів роботи кожного студента; можливість оперативно виправляти помилки у відповідях; швидко змінювати режими роботи (залік, навчання) як групи, та і індивідуально кожного студента [1]. Але спостерігалася ще, з одного боку, боязливість викладачів, які розуміли необхідність перебудови організації занять зі спеціальних бібліотечних дисциплін, відхід від стереотипів навчання, а з іншого боку – усвідомлення щодо збільшення своїх можливостей управління групою та індивідуальною роботою студентів. Найбільшу ж складність в організації роботи мало низьке забезпечення студентів навчально-методичними матеріалами. Це сприяло активізації підготовки провідними університетами культури та їх філій методичних рекомендацій до семінарських, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи студентів, написанні курсових і дипломних робіт.

Відзначимо, що з середини 80-х років ХХ ст. вузи культури були поставлені перед рішенням комп'ютеризації навчання, використання електронної техніки, розрахованої на програмування логічних операцій. Для вирішення цієї проблеми необхідним стала перебудова навчання з кожної спеціальної дисципліни, враховуючи можливості використання нової техніки з напряму бібліотечно-бібліографічної діяльності, підвищення ефективності зворотного зв'язку і на основі цього диференціювання навчання відповідно з особливостями засвоєння матеріалу студентами. Також використання ЕОМ відкрило нові перспективи для організації самостійної роботи студентів, моделювання в ході занять проблемних ситуацій, підвищення інтересу до предмета, що вивчається тощо. Почався активний процес створення автоматизованих

систем навчання, який довів їх доцільність для формування у студентів практичних вмінь і навичок бібліотечно-бібліографічної діяльності. Прикладом може бути автоматизована система навчання бібліографічного опису, розроблена С. Д. Коготковим і О. Б. Михалкіною, 1987 р.) [1, с. 44].

До активних методів інтенсифікації навчання бібліотекарів 90-х років ХХ ст. можна віднести семінарські заняття, різні види яких знайшли застосування при підготовці майбутніх бібліотекарів: міждисциплінарний, проблемний, тематичний, орієнтований, системний, спецсеминар. Найбільше застосування отримали тематичні та системні семінари, мета яких полягала у більш глибокому знайомстві з різними проблемами, до яких має відношення дана тема. Також не можна не відзначити і таку форму, як написання дипломних робіт за замовленням бібліотек, їх захист в бібліотеках; підготовку і захист масових заходів; введення спецкурсів для студентів старших курсів, що сприяло поглибленню знань та формуванню професійних компетенцій майбутніх бібліотекарів.

На межі століть цілісна система підготовки майбутніх бібліотечних фахівців знайшла відбиття в концепції розвитку спеціальності «Бібліотекознавство і бібліографія» Харківської державної академії культури та Київського державного університету культури і мистецтв (нині Київського національного університету культури і мистецтв). Головними стратегічними цілями концепції стало оновлення змісту бібліотечної освіти шляхом введення нових спеціалізацій, навчальних дисциплін, випереджаючий характер навчання, зближення бібліотечної та інформаційної освіти на основі нових інформаційних технологій, введення та подальший розвиток дистанційної та модульної форм навчання, налагодження зв'язків з провідними навчальними закладами Європи та США [10]; пропозиції щодо введення до навчального плану дисциплін (нових або зі змінною назвою): Всесвітня історія бібліотечної справи, Історія української бібліотечної справи, Всесвітнє бібліотекознавство, Зарубіжні концепції бібліотек, Бібліотечне читачезнавство, Професіологія бібліотечно-інформаційної діяльності,

Бібліотечно-інформаційне законодавство, Бібліотечний маркетинг та ін. [9]. Більша частина з яких була впроваджена у навчальні плани підготовки бібліотечних фахівців.

Бібліотекар початку ХХІ ст. відрізняється від своїх колег ХХ ст. підвищеним інтересом до впровадження нових технологій, особистій ініціативі, вивченням іноземної мови, творчим підходом, креативністю тощо. Сучасний бібліотекар – це людина медіакультури, а бібліотека розглядається як «інформаційно-освітнє ноосередовище, в якому реалізується ідея комунікації ресурсів і процесів для співпраці бібліотекаря і користувача» [12]. Отже, підготувати фахівця, спроможного відповідати потребам сучасних бібліотек можливо з урахуванням новітніх підходів до навчання.

У ХХІ ст. на Україні одним з важливих напрямків модернізації вітчизняної освіти та необхідною умовою забезпечення освітніх потреб є використання в освітньому процесі інтерактивних методів і технологій навчання. Інтерактивні методи базуються на активній взаємодії учасників навчального процесу, при цьому основа увага надається взаємодії слухачів між собою. Під час такого спілкування студенти навчаються критично мислити, приймати обґрунтовані рішення, бути більш демократичними у дискусії, змінювати свою модель поведінки і свідомо засвоювати її. Провідними формами навчання в системі вищої бібліотечної (інформаційної) освіти є взаємодія викладача і студента. «Інтерактивна педагогічна взаємодія характеризується високим ступенем інтенсивності міжособистої комунікації, обміном діяльністю, зміною видів, форм та прийомів, цілеспрямованою рефлексією учасників своєї діяльності» [4, с. 32].

У практиці підготовки фахівців – майбутніх працівників інформаційної сфери у ХХІ ст. значна увага приділяється використанню таких інтерактивних методів навчання: ділова гра, розігрування ролей, аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод), активне програмоване навчання, проблемна лекція, тренінг, ярмарка ідей, веб-квест, захист проєктів, обговорення проблем у загальному колі, круглий стіл, логічний ланцюжок, воркшоп, дискусії, робота у малих групах, індивідуальні завдання тощо. Ці методи навчання стимулюють інтерес до

занять, активізують сприймання навчального матеріалу, сприяють розвитку творчого мислення студентів, зміни моделі поведінки, свідомого засвоєння її. Активні методи застосовуються у вивченні професійно-орієнтованих дисциплін майбутніми працівниками інформаційної сфери, адже динамічні зміни у соціально-культурному середовищі вимагають інтенсивного навчання. Так, у Відокремленому підрозділі «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв» (ВП «МФ КНУКіМ») створюються умови для впровадження інтерактивних методів при підготовці майбутніх менеджерів бібліотечно-інформаційної діяльності при викладанні дисциплін «Бібліотечне фондознавство», «Соціальні комунікації», «Консервація і збереження документів», «Бібліотечне краєзнавство», «Бібліотечна професіологія», «Ділові комунікації в інформаційній сфері», «Реклама інформаційних ресурсів», «Інноваційно-методична робота в бібліотеці» тощо. Так, Гич Г. М., к.п.н., доцентом Миколаївської філії, була впроваджена у практику вищої бібліотечно-інформаційної освіти тренінгова методика формування позитивної професійної настанови бібліотекарів як форма активного організаційно-дидактичного навчання. Авторський метод спрямований на формування конативного, поведінкового рівня діяльності, оскільки дослідження настанов студентів засвідчило наявність позитивної системи професійних пріоритетів на когнітивному (інтелектуально-теоретичному) рівні [3].

Активно застосовується автором статті кейс-метод (аналіз конкретних ситуацій) при викладанні дисципліни «Бібліотечне фондознавство». Досвід його використання довів здатність студентів до проведення аналізу, діагностики проблеми, використанні теоретичного матеріалу, критичного мислення, діалогу під час знайдення управлінського рішення тощо. Основні завдання методики кейс-методу визначені у публікації І. Демешко: набути нових знань; виокремлювати головне й оцінювати основні події чи питання; показати свою компетентність та здатність працювати з літературою; розвивати вміння спілкуватися; удосконалити творчі здібності; поглиблювати відповідальність за свою роботу, впевненість у собі; уміти налагодити контакт у колективі [5]. Се-

ред достатньо нових форм автором статті розроблений веб-квест та воркшоп з дисципліни «Інноваційно-методична робота в бібліотеці». Використання WEB-квесту має ряд переваг: підвищується мотивація студентів до вивчення курсу, і до використання комп'ютерних технологій у навчальній діяльності; набуваються навички науково-дослідної діяльності і роботи з інформацією, навички публічних виступів; розвиваються навички командного вирішення проблем. Формат воркшопа розглядається як нова форма навчального заняття, як майданчик для реалізації нових ідей у студентських проєктах; розвиває компетенції студентів.

Цікавими формами інтенсифікації підготовки майбутніх бібліотекарів ВП «МФ КНУКіМ» стала участь студентів – майбутніх фахівців інформаційної сфери у практично-орієнтованих, творчих, інформаційних та дослідницьких проєктах, серед яких участь у «Ярмарці ідей»; створенні буктрейлерів; підготовці продуктів для віртуального середовища та формування іміджу професії сучасного бібліотекаря; участь у предметних конференціях, «круглих столах», волонтерській діяльності в бібліотеках та в міських соціальних проєктах тощо. Така підготовка майбутніх менеджерів бібліотечно-інформаційної діяльності співзвучна з інноваційною моделлю освіти, висвітленою Г. Шемаєвою, серед основних аспектів якої проходить трансфер освітніх технологій [11]. Активних змін набула така форма навчання як лекція. Сьогодні це проблемна лекція, лекція-візуалізація, яка навчає перетворювати усну і письмову інформацію у візуальну форму, що формує у студентів професійне мислення з урахуванням виділення найбільш значимих елементів змісту. Дослідники називають процес візуалізації згортанням розумових змістів (включаючи різні види інформації) у наочний образ. Будучи сприйнятий, цей образ може бути розгорнутий і служити опорою для розумових і практичних дій [7]. Так як більшість людей – аудіовізуали, то і для студентів, наголошують І. Трубавіна та А. Рижкова, необхідним стає підготовка не тільки електронних підручників, а й аудіокниг-підручників [8], що може бути використано і для підготовки майбутніх фахівців за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Таким чином, використання активних методів навчання майбутніх фахівців інформаційної сфери реалізується при наступних умовах: моніторинг особистісних особливостей та професійної направленості студентів; використання принципів активного соціально-психологічного навчання у навчальній та поза навчальній діяльності; створення діалогічного простору в організації навчального процесу; формування готовності викладачів (психологічної, технологічної) до використання активних методів навчання, що направлені на розвиток внутрішньої активності студентів тощо. А вже на сучасному етапі від майбутніх фахівців бібліотечної сфери вимагається ділова активність, готовність до змін, творчий підхід, бажання інтенсифікувати свою працю з використанням інформаційних технологій тощо. Ці та інші якості, сучасні фахові компетенції необхідно формувати в навчальному процесі, у повсякденній навчально-пізнавальній діяльності студентів.

Висновки. Отже, на основі проведеного дослідження можна зазначити, що шляхами інтенсифікації підготовки майбутніх бібліотекарів є: розробка та оновлення підручників і навчальних посібників, збірок вправ і ситуацій з курсу; наповнення змісту лекцій, практичних актуальним матеріалом та удосконалення їх методики (з використанням інтерактивних освітніх методів, комп'ютерних технологій); оптимізація зворотного зв'язку зі студентами;

створення навчальних центрів (або використання вже діючих) на базі провідних бібліотек регіону для проведення практичних занять та виробничої практики студентів; формування психологічної готовності студентів до діалогу; використання мультимедійних засобів навчання; гнучкість викладання, врахування складу аудиторії. Інтерактивні методи навчання захоплюють студентів до безпосередньої активності та дозволяють поглиблювати знання у практичній діяльності, сприяють інтенсифікації та оптимізації навчального процесу, допомагають студентам навчитися вирішувати проблеми, дискутувати, відстоювати свою точку зору; бути більш впевненими та незалежними. Активні методи у викладанні фахових дисциплін для майбутніх працівників інформаційної сфери стали використовуватися сміливіше та різноманітніше. Ця тенденція характерна і для ХХ ст. і для ХХІ ст. Близня перспектива щодо використання активних методів навчання вимагає їх оновлення як за змістом, так і формою, застосування нових інтерактивних форм (приміром, коучингу, який передбачає вмотивовану взаємодію і спільний пошук рішень зі студентами), орієнтацію окремих видів навчальних завдань на виконання конкретних замовлень бібліотек, подальший розвиток діалогових форм опрацювання теоретичних знань, висвітлення набутого досвіду у фахових виданнях.

Список використаних джерел

1. Активные методы преподавания специальных дисциплин на библиотечных факультетах вузов культуры: межвуз. сб. науч. тр. Москва, 1987. 160 с.
2. Активные формы и методы обучения в вузах культуры : науч.-метод. реком. / Николаевский филиал Киевского государственного института культуры. Николаев, 1989. 77 с.
3. Гич Г. М. Професійні настанови бібліотекарів як фактор впливу на формування читацької аудиторії публічних бібліотек : автореф. дис. к.п.н., спец. 07.00.08. Київ : КНУКіМ, 2001. 21 с.
4. Гончар О. В. Форми і методи педагогічної взаємодії учасників навчального процесу в системі вищої школи другої половини ХХ століття. Педагогічні науки. 2011. Вип. 2. С. 49-54.
5. Демешко І. Застосування інноваційної методики в курсі «Інформаційно-аналітична діяльність». Наукові записки Кіровоградського державного пед. університету. Серія: Педагогічні науки. 2016. №147. С. 57-62.
6. Карты программированного машинного контроля по курсу «Алфавитный каталог» и методические указания к их использованию / сост.: П. Е. Коломиец, Э. И. Рудая, Т. Г. Горбачевская и др. Київ : КГИК, 1987. 32 с.
7. Лекция визуализация. URL: <http://helpiks.org/8-78991.html>. (дата звернення: квітень 2018).
8. Трубавіна І. М., Рижкова А. Ю. Інтенсифікація навчання студентів у ВНЗ як основа вимог до оновлення підручників. URL: <http://ipvid.org.ua/upload/iblock/a29/a2901dfb7f5da0a52d3aaadcee63c75b.pdf>(дата звернення: квітень 2018).

9. Чачко А. Концепція кафедри бібліотекознавства: основні положення та коментар. Вісник Книжкової палати. 1999. №4. С. 21-23.
10. Шейко В., Кушнарєнко Н. Підготовка нової генерації бібліотечних фахівців: стан та перспективи. Вісник Книжкової палати. 1999. №4. С. 19-21.
11. Шемаєва А. В. Інноваційна модель бібліотечної освіти: перспектива реалізації. Вісник ХДАК : зб. наук. пр. Харків, 2013. Вип.40. С. 42-48.
12. Шуляр В. Медіаосвіта: стратегія й тактика співпраці медіапедагогів і бібліотекарів. Від медіаграмотності до медіакультури: стратегії, проблеми, перспективи: тези доповідей міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Миколаїв, 27 квіт. 2016 р.). Миколаїв: ОІППО, 2016. С.116-118.

References

1. Active methods of teaching special disciplines at the library faculties of universities of culture. (1987). interuniversity Sat scientific papers. . Moscow [in Russian].
2. Active forms and methods of teaching in higher educational institutions of culture (1989). scientific-method. the river. Mykolaiv [in Ukrainian].
3. Нуч Н.М. (2001). Professional guidelines of librarians as a factor influencing the formation of the readership of public libraries. Candidat's thesis. Kyiv: Kyivskiy natsionalnyi universytet kultury i mystetstv [in Ukrainian].
4. Honchar O. V. (2011). Forms and methods of pedagogical interaction of participants in the educational process in the system of higher education of the second half of the twentieth century. Pedahohichni nauky, 2. 49-54 [in Ukrainian].
5. Demeshko I. (2016). Application of innovative methodology in the course «Informational and analytical activity». Scientific notes of the Kirovograd State Ped. the university. Series: Pedahohichni nauky, 147, 57-62. [in Ukrainian].
6. Programmed machine control cards for the course «Alphabetical Catalog» and guidelines for their use (1987). Kyiv [in Ukrainian].
7. Lecture visualization. Retrieved from <http://helpiks.org/8-78991.html> [in Ukrainian].
8. Trubavina I. M. & Ryzhkova, A.Yu. Intensification of students' training in higher educational institutions as the basis for the requirements for updating textbooks. Retrieved from <http://ipvid.org.ua/upload/iblock/a29/a2901dfb7f5da0a52d3aaadcee63c75b.pdf> [in Ukrainian].
9. Chachko A. (1999). The concept of the Department of Library Science: the main provisions and commentary. Visn. Knyzh. Palaty, 4, 21-23 [in Ukrainian].
10. Sheiko V. & Kushnarenko, N. (1999). Preparation of a new generation of library specialists: state and perspectives. Visn. Knyzh. Palaty, 4, 19-21 [in Ukrainian].
11. Shemaieva A. V. (2013). Innovative model of library education: the prospect of implementation. Visnyk KhDAK : zb. nauk. pr. Vyp. 40, pp. 42-48. Kharkiv [in Ukrainian].
12. Shuliar V. (2016). Media education: the strategy and tactics of cooperation between media educators and librarians. «From media literacy to media culture: strategies, problems, prospects»: abstracts international science-practice internet conf. (pp. 116-118). Mykolaiv [in Ukrainian].